

**RADA GMINY
ŚWIDNICA**

**Uchwała Nr XXX/190/2012
Rady Gminy Świdnica
z dnia 31 lipca 2012 r.**

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2012-2015

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz., 1591 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) uchwala się , co następuje:

§1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2012-2015 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Świdnica.

§3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCA
Rady Gminy Świdnica
Regina Adamska
Regina Adamska

Uzasadnienie
do uchwały nr XXX/190/2012
Rady Gminy Świdnica
z dnia 21 lipca 2012

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2012-2015.

Powołane na wstępie uchwały przepisy nakładają na gminy w ramach zadań własnych obowiązek opracowania i realizowania gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie jest programem wieloletnim a jego założenia są tożsame z celami określonymi w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Podjęcie uchwały jest zatem celowe i zasadne.

Dorota Waliszak
D. Waliszak
.....
(Sporządziła:)

RADCA PRAWNY
191 508
Agnieszka Wamoch
.....
(Radca Prawny)

[Signature]
.....
(Kierownik GOPS)

Załącznik
do Uchwały Nr XXX/190/2012
Rady Gminy Świdnica
z dnia 31 lipca 2012 r

**Gminny Program
Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz
Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Gminie Świdnica
na lata 2012-2015**

Świdnica 2012

I. Wstęp

"**Mój dom jest moją twierdzą**" pisał Edward Coke na początku XVII w.

Dom to azyl, miejsce gdzie można odpocząć, czuć się bezpiecznie, to rodzina dająca wsparcie i siłę. Dom to schronienie. Kiedy w domu pojawia się przemoc- to już nie ma gdzie się schronić. Przemoc spotykająca nas w domu, w rodzinie, pozostawia ślady na całe życie. Taka przemoc to nie tylko ból fizyczny i psychiczny, to utrata zaufania, spokoju, to niepewność, dezorientacja, strach. Dlatego nie wolno milczeć, nie wolno poddawać się zjawisku, które nas niszczy. Każdy ma prawo walczyć o siebie, o swoje dobro, swój spokój. O dom, będący bezpiecznym schronieniem.

Według definicji zawartej w art. 2 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie – **przemoc** to: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób (...), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Przemoc ma różne aspekty i oblicza:

- jest intencjonalna, tzn. jest zamierzonym działaniem człowieka lub zaniechaniem i ma na celu kontrolę nad ofiarą,
- jest skutkiem nierównowagi sił pomiędzy sprawcą a ofiarą przemocy,
- narusza prawa i dobra osobiste ofiary – sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa człowieka: prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku,
- powoduje cierpienie i ból – sprawca naraża życie i zdrowie ofiary na szkody osłabiające jej zdolność do samoobrony.

Przemoc w rodzinie to problem społeczny, który w naszym kraju był przez wiele lat marginalizowany. Proces jego ujawniania nastąpił po 1989 roku, kiedy powstały warunki ustrojowe umożliwiające podejmowanie aktywności obywatelskiej.

Początkowo przemocą w rodzinie zajęły się organizacje pozarządowe. Nie tylko udzielały one pomocy prawnej i terapeutycznej ofiarom przemocy, ale rozpoczęły kampanie edukacyjne, mające na celu uwrażliwienie społeczeństwa i decydentów na problem oraz zorganizowanie sprawnego systemu pomocy i profilaktyki.

Zjawisko przemocy w rodzinie, ze względu na swoją złożoność, zasługuje na miano problemu interdyscyplinarnego i jako takie leży w kręgu zainteresowań zarówno osób związanych ze " światem nauki ", jak również " praktyków ". Do tej ostatniej należą: pracownicy socjalni, streetworkerzy, pracownicy służby zdrowia, wymiaru sprawiedliwości, funkcjonariusze organów ścigania, terapeuci, pracownicy organizacji pozarządowych, etc.

Ze względu na wieloaspektowy charakter można powiedzieć, że interesujący nas problem posiada wiele oblicz i manifestuje się w różnorodny sposób. Dowodem na taki stan rzeczy jest nie tylko mnogość definicji i typologii pojęcia " przemoc w rodzinie ", ale również istnienie i wykorzystywanie różnorodnych metod przeciwdziałania temu zjawisku.

Problem przemocy w rodzinie (dotychczas włożony gdzieś między problematykę alkoholizmu, przemian więzi i relacji rodzinnych oraz ubóstwa rodzin) przeżywa swoisty "naukowy" i "pozanaukowy" renesans.

Dowodem może być ciągle rosnąca liczba publikacji poświęconych przemocy w rodzinie, zwiększająca się liczba realizowanych badań naukowych w tym zakresie, zwiększająca się liczba organizacji pozarządowych i agend rządowych odpowiedzialnych za przeciwdziałanie temu zjawisku.

Na zjawisko przemocy w rodzinie należy patrzeć z różnych punktów widzenia przyjmując perspektywę indywidualną, systemową lub społeczną. Perspektywa indywidualna to spojrzenie przez pryzmat osoby doświadczającej przemocy lub przez pryzmat sprawcy. Perspektywa

systemowa to ukazanie możliwych form wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc oraz opis metod wsparcia. Perspektywa społeczna to odbiór społeczny zjawiska przemocy w rodzinie, postawy członków lokalnej społeczności wobec aktów przemocy, prospołeczność obywateli, postawy i czynniki mogące sprzyjać przemocy lub ją usprawiedliwiać. Na przemoc w rodzinie można spojrzeć również z perspektywy:

- **prawnej** - kiedy akt przemocy jest przestępstwem skodyfikowanym w kodeksie karnym i zagrożonym określoną karą,
- **moralnej** - kiedy dokonywanie przemocy to krzywdzenie słabszego, a sprawca powinien podlegać sankcjom własnego sumienia i potępieniu ze strony innych,
- **psychologicznej** – kiedy przemoc to sytuacja cierpienia i bezradności, która odsłania mechanizmy wewnętrzne i sytuacyjne oraz złożone procesy interakcji między sprawcą a osobą doświadczającą przemocy.

Z każdego punktu widzenia przemoc w rodzinie może być różnie opisywana, może wywoływać różnorodne emocje, począwszy od skrajnego współczucia po niepohamowany gniew i sprzeciw. Jakby nie patrzeć, pomimo sporów definicyjnych, zjawisko przemocy w rodzinie jest przede wszystkim indywidualnym dramatem osób jej doświadczających i jako takie staje się przedmiotem publicznej debaty.

Ofiarami przemocy w rodzinie są na ogół kobiety i dzieci. Rzadko mężczyźni, chociaż ostatnio spotykamy się często o odnotowaniem faktu przemocy także wobec mężczyzn. Kategoriami przemocy, o której mówi się nie co rzadziej niż o dzieciach i kobietach, są osoby niepełnosprawne i ludzie starzy.

Ofiary przemocy to osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Zależność ta może mieć wymiar psychiczny, fizyczny i ekonomiczny. Czasami ofiara staje się ofiarą z przyzwyczajenia. Bywa, że kobieta uzyskuje niezależność ekonomiczną, ale poddawanie się atakom przemocy stało się jakby jej codziennością. Przyzwyczała się i mimo braku zależności od sprawcy, nie znajduje w sobie siły i odwagi, by przeciwstawić się sytuacji, w której dochodzi do przemocy.

Ofiara przemocy, jeśli przez lata była poniżana i wykorzystywana, potrzebuje dużo czasu, aby odbudować świadomość swojej wartości. Wielu ofiarom udaje się przeciwstawić sprawcy, nie mniej jednak większość potrzebuje pomocy innych. Bez odpowiedniego wsparcia ofiara przemocy nigdy nie zdobędzie się sama na odwagę, żeby przeciwstawić się stosowaniu wobec niej przemocy. Ofiarom przemocy – przebywającym na co dzień ze sprawcą, żyjącym w strachu, często z poczuciem winy i wstydu - tak trudno uwierzyć UWIERZYĆ w to, że istniejąca i oferowana pomoc ma sens, że to nie tylko słowa, definicje, paragrafy i słupki analiz, ale przede wszystkim ludzie. Trzeba wierzyć w ich chęć pomagania, w ich kompetencje i możliwości, **bo uwierzyć w szansę uzyskania pomocy- to dać sobie pomóc.**

II. ZAŁOŻENIA SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Skuteczne przeciwdziałanie i zwalczanie przemocy w rodzinie wymaga współpracy różnych służb i budowania lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

1. Założenia systemu:

- podstawowym zadaniem jest zatrzymanie przemocy oraz zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa i profesjonalnej pomocy,
- rozwój oferty pomocowej dla rodzin dotkniętych przemocą,
- zapewnienie sprawnego przepływu informacji między instytucjami działającymi w obszarze przemocy w rodzinie,
- stosowanie jednoznacznych przekazów, które mówią, że nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka, nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy domowej,
- upowszechnianie wiedzy, podnoszenie kwalifikacji i umiejętności kadry zajmującej się przeciwdziałania przemocy
- oraz systematyczna dbałość o poziom świadomości społecznej w temacie przemocy domowej.

2. Zadania własne Gminy Świdnica w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie tj.

- opracowanie i realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Gminy Świdnica,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą miejsc w ośrodkach wsparcia,
- utworzenie zespołu interdyscyplinarnego, który na terenie Gminy Świdnica będzie prowadził:
 - 1) diagnozę problemu przemocy w rodzinie,
 - 2) podejmował działania w środowiskach zagrożonych przemocą,
 - 3) inicjował interwencje w środowiskach dotkniętych przemocą,
 - 4) rozpowszechniał informacje o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy ofiarom przemocy w gminie oraz inicjował działania w stosunku do sprawców przemocy.

3. Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w Gminie Świdnica

Powołany Zarządzeniem Wójta Gminy Świdnica Zespół Interdyscyplinarny, w skład którego wchodzić będą przedstawiciele: Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świdnicy, Komendy Powiatowej w Świdnicy, Kuratorów Sądu Rejonowego w Świdnicy, oświaty- Dyrektor Gminnego Zespołu Oświaty w Świdnicy, służby zdrowia, działać będzie na podstawie porozumień zawartych między Wójtem Gminy Świdnica a podmiotami działającymi w zespole.

4. Elementy lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemami przemocy w rodzinie wraz z potencjałem organizacyjnym,
- zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin,

- instrumenty pomocowe i lokalna sieć wsparcia,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- samorządowy punkt konsultacyjny ,
- prasa lokalna,
- prasa gminna
- media.

III. Zasoby Gminy Świdnica w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

1. Sąd Rejonowy w Świdnicy.
2. Komenda Powiatowa Policji w Świdnicy.
3. Prokuratura Rejonowa w Świdnicy.
4. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy.
5. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów w Świdnicy.
6. Zespół Interdyscyplinarny ds Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminy Świdnica.
7. Gminne placówki oświatowe.
8. Poradnia Zdrowia Psychicznego w Świdnicy.
9. Poradnia Uzależnień w Świdnicy.
10. Gminne placówki zdrowia.
11. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.
12. Gminne parafie .
13. Gminne świetlice środowiskowe.
14. Punkt Konsultacyjny dla mieszkańców gminy z problemem alkoholowym.
15. Poradnia Psychologiczna w Świdnicy.
16. Gminni dzielnicowi.

IV. Zagrożenia w realizacji zadań przeciwdziałających przemocy w rodzinie

1. Negatywne wzorce zachowań społeczeństwa.
2. Bezradność rodzin w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.
3. Niewydolność finansowa i wychowawcza rodzin.
4. Alkoholizm rodziców i członków rodzin.
5. Brak wiedzy np. na temat sposobu rozwiązywania konfliktów.
6. Niewystarczająca działalność specjalistów w zakresie mediacji rodzinnych.

V. Cel główny Programu

Zmniejszenie rozmiaru przemocy w rodzinach poprzez spójne działania wszystkich służb oraz zminimalizowanie prawdopodobieństwa wystąpienia aktów przemocy poprzez podniesienie świadomości społecznej

VI. Cele szczegółowe

1. Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy (psychologicznej, prawnej, terapeutycznej, socjalnej) dla ofiar przemocy w rodzinie,
2. Zwiększenie skuteczności działań wobec sprawców przemocy,
3. Podniesienie poziomu wiedzy, świadomości lokalnej dotyczącej przemocy domowej,
4. Podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz zmiana nastawienia świadków przemocy do występowania o pomoc dla osób pokrzywdzonych,
5. Podnoszenie poziomu wiedzy, umiejętności i kompetencji służb realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, poprawa skuteczności podejmowanych działań,
6. Działania profilaktyczne promujące styl wychowania dzieci bez przemocy.

VII. Adresaci Programu

- mieszkańcy Gminy Świdnica,
- osoby doświadczające przemocy w rodzinie: współmałżonkowie, dzieci i młodzież, grupy zależne (osoby starsze i niepełnosprawne),
- sprawcy przemocy w rodzinie,
- osoby, instytucje, podmioty zajmujące się profesjonalnie udzielaniem wsparcia społecznego,
- świadkowie przemocy w rodzinie.

VIII. Działania

Cele Programu będą realizowane poprzez następujące działania:

1. **uprzedzające** (diagnoza, informacja, edukacja) kierowane do ogółu mieszkańców Gminy Świdnica, w tym także do osób zajmujących się zawodowo pomaganiem osobom potrzebującym:
 - przeprowadzanie specjalistycznych szkoleń dla pracowników socjalnych, pracowników służby zdrowia, członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, członków zespołu interdyscyplinarnego, funkcjonariuszy Policji w zakresie świadczenia pomocy ofiarom przemocy domowej,
 - systematyczna edukacja społeczności Gminy Świdnica poprzez lokalne środki przekazu, która ma na celu zwalczanie stereotypów utrudniających pomaganie, a także uwrażliwienie na sytuację ofiar przemocy domowej,
 - monitorowanie prowadzonych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
 - stała współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołem Interdyscyplinarnym, Punktem Konsultacyjnym dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych działającymi w Gminie Świdnica,
2. **interwencyjne**: opiekuńcze kierowane do osób doznających przemocy w rodzinie, pouczające i izolujące kierowane do sprawców przemocy:
 - występowanie do odpowiednich jednostek organizacyjnych i służb z wnioskami o podjęcie działań interwencyjnych lub prewencyjnych w sprawach, gdzie ujawniono zagrożenie przemocą w rodzinie,
 - udzielanie bezpłatnych porad prawnych ofiarom przemocy domowej,
 - przyjmowanie wniosków dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy,
 - udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie w Punkcie Konsultacyjnym Dla Osób Uzależnionych od Alkoholu i Współuzależnionych przy Urzędzie Gminy w Świdnicy,
 - współpraca z instytucjami prowadzącymi ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
 - występowanie z wnioskami do Prokuratury o wszczęcie postępowania przygotowawczego w sprawie o znęcanie się nad rodziną
3. **wspierająco - terapeutyczne** dla osób uwikłanych w przemoc domową (ofiara, świadek, sprawca):
 - pomoc psychologiczna dla ofiar przemocy w rodzinie,
 - ochrona osób w podeszłym wieku oraz osób niepełnosprawnych przed przemocą domową i zapewnienie im pomocy psychologicznej,
4. **edukacyjno – korekcyjne** dla osób uwikłanych w przemoc domową:
 - promowanie wartości rodziny i wychowania bez przemocy,
 - edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie konsekwencji wynikających ze stosowania przemocy w rodzinie,
 - zmiana postaw, przekonań i zachowań mieszkańców Gminy Świdnica wobec zjawiska przemocy.

IX. Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu:

- poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym,
- dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych,
- dobra współpraca służb i instytucji na terenie gminy oraz poza nią,
- otwartość i chęć współpracy specjalistów,
- silne więzi rodzinne charakterystyczne zwłaszcza dla środowiska wiejskiego,
- chęć zmiany i wyjścia z kryzysu.

X. Finansowanie Programu

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie będą środki pochodzące z budżetu Gminy Świdnica. Dodatkowo niektóre działania będą realizowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.